

Domáci glasovi

Štev.140

Lienz, četrtek 18. julija 1946.

Leto 2.

Zveza med Ameriko in Anglijo

"Ameriška domovina" komentira v eni izmed junijskih številck trenja na pariški konferenci med Molotovom in Byrnesom in pravi nadalje:

Iz govora tajnika Byrnesa lahko vsak razvidi, da je ameriška zunanja politika napram Sovjetski Uniji bolj trdna, bolj odločna in da ne misli več samo kimati in privoliti v vse, kar bi Moskva rada. Na drugi strani je pa opaziti, da ne namerava Moskva v ničemer popustiti, vsaj v svojih večjih in pomembnejših zahtevah ne. In iz tega pa lahko sklepamo, da če bosta ostali obe strani enako odločni, ali če hočete: tmasti, na svojih zahtevah, da mora končno priti do preloma med glavnimi in najmočnejšimi zavezniki.

Rusija s svojim neomajanim stališčem naglo kruši koalicijo zaveznikov, ki je dobila drugo svetovno vojno in na katero je svet računal, da bo zagotovila trajen mir. Ako se glavni zavezniki ne morejo zediniti glede bodočnosti Evrope, ni potem drugega izhoda, kakor da se razcepijo v druge zveze in bloke ki bodo začele zopet tekmovati za sfere političnega vpliva in z oboroževanjem.

Državni tajnik Byrnes je sicer zagrozil, da če Rusija ne pristane na konferenco vseh držav, ki so pomagale dobiti to vojno, da bodo zapadni zavezniki sklenili separaten mir z Nemčijo in z drugimi bivšimi sovražnimi deželami: Madžarsko, Romunsko in Bolgarijo. Toda to je bila menda samo grožnja, ki ne pomeni nič. Z Nemčijo danes ni mogoče skleniti pogodbe, ker ni nobene centralne in odgovorne vlade v Nemčiji, s katero bi se moglo tako pogodbo podpisati. Ravno tako se je ne bi moglo podpisati niti z Madžarsko, Romunsko in Bolgarijo, ker so te popolnoma pod ruskim vplivom in oblastjo.

Zapadni zavezniki tudi ne morejo računati s tem, da bi vzeli svoje čete iz Evrope, ker bi to ne pomenilo drugega kot izročiti Evropo komunizmu, to se pravi - Moskvi.

Druga pot bi bila ožje sodelovanje Zedinjenih držav z Anglijo. Na to je menda mislil Churchill, ko je sugestiral ob času bivanja tukaj, da je edino upanje za vesoljni svet anglo-ameriška zveza.

Seveda, to bi pa spravilo Rusijo na noge. To bi dalo komunistom v roke municijo za kričanje, da se je zapad zarotil proti Sovjetom. Motili se najbrže tudi ne bomo, če trdimo, da je bila večina ameriškega naroda proti taki zvezi. Tukaj prevladuje namreč še vedno mnenje, da smo Amerikanci samo hlāpci Anglije. Mnogi so odprto sovražni proti vsaki zvezi z Anglijo. To se je videlo tedaj, ko je narod slišal Churchillov govor in so protesti kar deževali v ameriške časopise.

Toda naj reče že kdo tako ali tako, položaj bo morda nastal tak, da bodo Zedinjene države priseljene stopiti v ožjo zvezo z Anglijo. Če že ne v odprto zvezo, pa vsaj v ožji in tihi sporazum za bodoče nastope. In če pride do tega bo Rusija sama kriva.

Tudi če se izvrši, kar je zagrozil Byrnes, da bo sklical konferenco narodov, tudi če Rusija v to ne privoli, to ne bo polo-

žaja spremenilo. Roosevelt in Churchill sta namreč dala Rusiji pravico vetiranja, kar je potrdila tudi konferenca Združenih narodov v San Franciscu. To se pravi, da koncil Združenih narodov ne more storiti ničesar, ako se ena izmed članic ne strinja s tako akcijo. To se pravi, da ostane še ena in zadnja pot - vojna.

Zato pa pravimo, da če bo šla Rusija s svojo timo naprej, ne bo preostalo Zedinjenim državam drugega kot zvezati se z Anglijo, se dobro oborožiti in potem čakati, kdo bo vojni ples prvi začel. Vsekakor so demokratske države pripravljene, da če treba tudi z orožjem v rokah ustavijo pohod komunizma preko zemeljske oble. Ako komunizem ne bo odnehal, je vojna gotova stvar. Vprašanje je samo, čez koliko let. Ali zdaj razumemo, zakaj Zedinjene države ne dajo iz rok tajnosti atomske bombe?

Seveda, upanje je še vedno, da ne bo prišlo do tretje svetovne vojne. Upamo, da bodo zavezniki, ki so s takim uspehom in s tolikimi žrtvami zmagali v drugi svetovni vojni, svoje difference poravnali o pravem času. Bedarija je, kar trdi komisar Molotov, da si žele Zedinjene države več teritorija in da zato tako nastopajo. Amerika ne mara niti peti druge zemlje, ampak kar dela je vse v svojo lastno obrambo pred - poplavo komunizma, ki ne more zatajiti, da hoče vladati svetu. S to taktiko ameriških državnikov se strinja ogromna večina Amerikancev."

SKLEPNA GIMNAZIJSKA AKADEMIJA

Za sklep šolskega leta je priredila slovenska begunska gimnazija v Lienzu pretekli ponedeljek zvečer akademijo z bogatim sporedom. Najprej je gimnazijski pevski zbor pod vodstvom prof. Viheliča Silvina zapel Hribarjevo "Oj hišica očetova", Slomškovo "Preljubo veselje", Gerbičovo "Bučelar" in ponarodelo "Ljubezen do domovine", nakar je četrtošolec Poznič Jože deklamiral Gregorčičovo "Sam" v angleščini, maturant Valentin Albin je recitiral Cankarjevo "Veliko mašo". Diplomirana učiteljsnica Jagodic Marija je na klavirju izvajala Chopinov "Valse", na kar je sledil zanimiv dvogovor v angleščini med sedmošolcem Voršičem Vladimirom in petošolcem Meršolom Jožetom, nato pa četa tretješolec Šinenc Aleš in diplomirana učiteljica Jagodic Marija zaigrala na klavirju štiriročno Suppe: "Flötter Bursche". Diplomirana učiteljsnica Pretnar Elka je v nemščini deklamirala uvodni monolog Goethejeve "Iphigenie auf Tauris", nakar so Pretnar Elka, Skraba Angela, Puc Marija in Žonta Štefka zapele Adamičovo "Uspavanko" in Kramolčovo "Jutrnico". Za njimi je šestošolec Sfiligoj Tomaž recitiral v latinščini odlomek iz dialoga v Ciceronovem "Cato maior". Sledila je zopet klavirska točka, ki jo je izvajala petošolka Lekan Marija. Igrala je Moszkowskega "Spanske plese II." in Kullakovo "Vanduhr". Po krepko podanem odlomku Demostenovega prvega filipskega govora, ki ga je v grščini izvajal maturant Zdešar Janez, je sledilo zadnje klavirsko točka: tretješolec Šinenc Aleš je igral odlomek iz Mozrtove 20. sonate. Mnogo zanimanja so vzbudile matematične prefriganosti, ki so jih podali dijaki v več skupinah.

Za zaključek akademije so podali dijaki tri prizore iz Sofoklejevega "Kralja Oidipa" v Sovretovem prevodu. Oidip pa je dobro podajal maturant Zmrzlikar Franc, Iokasto petošolka Sevšek Boža, Teiresija je zelo doživeto igral sedmošolec Vrbinc France, Korinčana maturant Jurečič Albert, pastirja šestošolec Jerman Franc in zborovodjo maturant Bajuk Tone.

Akademije se je udeležil taboriščni ravnatelj group captain Ryder Young z večino UNRRI-nega osebja.

= :: =

NA ČUDNO IN SVOJEVRSTNO misel je prišla "Ameriška domovina" ki je 5. junija zapisala tole opombo: "Ni treba misliti, da vse smrdi, kar je delalo s Hitlerjem. Tako Zedinjene države kot Rusija so teknovala, kdo bo dobil boljše in več nemških učenjakov, ki so pomagali Hitlerju z različnimi iznajdbami za vojno. No, Amerikanci so bili tako srečni, da so dobili najboljše, predno jih je začela tudi snubiti Moskva. Seveda, to niso bili "izdajalci", ki so delali proti zaveznikom! Na take stvari se kar lepo pozabi. Če bi bil Draža Mihajlovič kak kemični inženir, bi danes najbrže tudi ne čakal na sodno obravnavo."

PROGRAM AMERIŠKIH ZRAČNIH ČRT za vožnje na razne kraje sveta močno ovira Rusija. Tako Rusija ne pusti poletov od New Yorka do Moskve, niti ne pusti, da bi ameriška letala na potu iz New Yorka v Indijo pristala v Teheranu, Perzija, ker da je ta črta preblizu ruske meje. Amerikanci so predlagali Rusom, da bi napravili zračne zveze z ruskimi in da bi v ta namen vozila letala iz Kaira do Teherana, od tam bi vozila pa ruska letala v Rusijo. Toda Rusi so rekli, da bližje kot do Kaira ameriških letal ne puste.

SPANIJA OGROZA SVETOVNI MIR, pravijo Poljaki in Rusi. Zedinjene države so pa poročale koncilu U.N., da ima Spanija 600.000 mož armade, ki pa nima niti orožja, niti treninga za moderno vojno. Jugoslavija ima pod orožjem tudi 600.000 mož, ki imajo tanke in vse drugo moderno orožje in ki so trenirani dnevno od ruskih častnikov. Pa nihče ne reče, da je Jugoslavija nevarna svetovnemu miru. (Ameriška domovina, 5. VI.1946.)

FASISTIČNA REAKCIJA NA POLJSKEM. - Podpredsednik poljske vlade Gomulka je v svojem govoru na

kongresu demokratske stranke zahteval od poljske vlade, naj se posluži najradikalnejših sredstev proti fašistični reakciji, ki vedno bolj napada. Kongres demokratske stranke je otvoril predsednik Bierut, ki je ostro govoril proti izseljenim Poljakom v Londonu, posebno proti generalu Andersu. Bierut je dalje izjavil, da je sedanja vladna politika postavila Poljsko na tako trdne temelje, kot še nikoli v njeni zgodovini in je Poljsko napravila gospodarsko neodvisno, kot katero koli demokratsko državo na zahodu.

SOVJETI SO ZAPRLI SOCIALISTIČNEGA DEŽELNEGA SVETNIKA. - Z Dunaja poročajo, da je še več dni v zaporu Hans Bögl, član burgenlandske deželne vlade in deželne skupščine. Sovjetske zasedbene oblasti so ga zaprle v zvezi z nekim člankom v burgenlandsem socialističnem tedniku, katerega izdajatelj je Bögl. Čudno je, da je v zaporu, ker je bilo medtem listu zopet dovoljeno izhajanje in ker pripadajo vsa kaznovanja o tiskovnih zadevah samo zavezniškemu svetu in ne eni posamezni zasedbeni sili. Po avstrijskem pravu pa deželni poslanec splah ne more biti zaprt.

POSLEDICE ATOMSKE BOMBE. - Od živali, ki so preživele poskus atomske bombe jih je zopet nadaljnih 80 poginilo ne da bi bile pri poskusih kaj ranjene. Velik del živali, ki so še pri življenju trpi na razkrajanju krvi in stalno propada, kar so povzročili radioaktivni žarki. Pričakujejo, da bo v prihodnjih tednih poginilo še več živali.

KARDINAL SPELLMAN PROTESTIRA. Po vesteh ameriškega radia, je kardinal Spellman v nekem govoru, ki ga je imel v New Yorku, označil zahtevo ameriških protestantov

po odpoklicu Myrona Taylora, osebnega zastopnika predsednika Trumana pri sv.očetu, kot dejanje "needinosti in prepira." Kot je že znano so zastopniki protestantske Cerkve USA obiskali predsednika Trumana in zahtevali od njega na osnovi načela "ločitev Cerkve od države" odpoklic Myron Taylor-ja. -Rimski cerkveni krogi niso presenečeni vsled obiska reformirane cerkve USA predsedniku Trumanu ter mu pripisujejo le simboličen pomen. Isti krogi pa so pozorni na izjave Mr.Trumana ob tej priliki. Ugotavljajo, da sedanji predsednik v glavnem zastopa Rooseveltovo stališče, po katerem je bilo ustanovljeno poslanstvo mesto Mr.Miron Taylor-ja zaradi tega, da bi se omogočilo soodelovanje vseh sil pri prizadevanjih za mir.

Na drugi strani pripominjajo, da se v Združenih državah opaža močna struja, ki želi s podporo ameriških katoličanov spremeniti osebno predsednikovo za-

stopstvo pri papežu v redno stalno zastopstvo. Ta sprememba bi po naziranju ameriških katoličanov ne bila nezdržljiva z ustavo, ki določa, da se nobeni veri ne sme dati prednost pred drugimi.Dejstvo, da sv.stolica, priznana od večine držav velikih in malih predstavlja danes tudi politično silo, pravijo je povod, da postavi celo zadevo na drugačno podlago, kot je bila pa preje.

VZHODNO NEMŠKA VLADA. London-ski "Daily Mail" poroča iz Berlina, da Sovjeti proučujejo protiukrepe za slučaj britansko-ameriškega bloka v Nemčiji. Potem bi poklicali v življenje "vzhodno nemško vlado" s sedežem v Berlinu. Tej vladi bo neposredno podvrženih 13 pokrajinskih uprav. Voditelj nemških delavskih organizacij v sovjetskem področju, komunist Hans Jendretzky bo, kot je predvideno

imenovan za predsednika vzhodno nemške vlade. Sovjeti so baje že v dogovoru z nemškimi osebnostmi glede tega vprašanja.

RAKETE PREKO ŠVICE. - Iz Ženeve poročajo, da so opazovali, kako je letelo preko doline Rodana ognjeno telo, ki je razvijalo izredno močno svetlobo in se premikalo z ogromno hitrostjo. Ta pojav je dal povoda govoricam, da gre za poskuse z letečimi bombami, ki jih izvaja neka določena država preko Alp, ki pa je v tem ozemlju tuja.

TEŽKO JE LOČITI OVCE OD KOZLOV. - Med debato, ki se je razvila na pariški konferenci o preseljenih osebah v Avstriji, je Byrnes branil preseljene osebe

kot politične begunce, izmed katerih so se mnogi borili za zavezniško stvar. Čeprav je mogoče majhen del med njimi fašističen, bi bilo težko "ločiti ovce od kozlov. Ker Molotov ni

odstopil od svojega stališča, so ostali trije ministri izjavili, da morajo še prej točno preštudirati to vprašanje. Pozneje se ta razprava ni več nadaljevala.

NOV CIVILNO-PRAVNI RED ZA VATIKAN. - Najnovejša številka vatikanskega službenega glasila "Acta Apostolicae Sedis" objavlja motu proprio, ki postavlja z veljavnostjo od 1. novembra nov civilno pravni red za svetno sodišče prve instance vatikanske države. Pij XI. je 1.1932 odredil, naj se sestavi tak zakon. 1937 leta je bil prvi načrt gotov, potem so ga ponovno predelali, dokler ni bil sedaj dokončno izdelan. Dosedaj so vatikanski državi za civilne spore uporabljali odgovarjajoče italijanske zakone. Svetna zakonodaja male cerkvene države se je z izdajo novega zakona še bolj osamosvojila.

Ali ste že poskrbeli

da dobivajo vaši svojci in znanci, ki stenujejo zunaj taborišč, "Domače glasove" in druge taboriščne liste? Če še ne, naročite jim jih čimprej pri upravi v lienskem taborišču! Pošiljali jim jih bomo vsak teden po pošti!